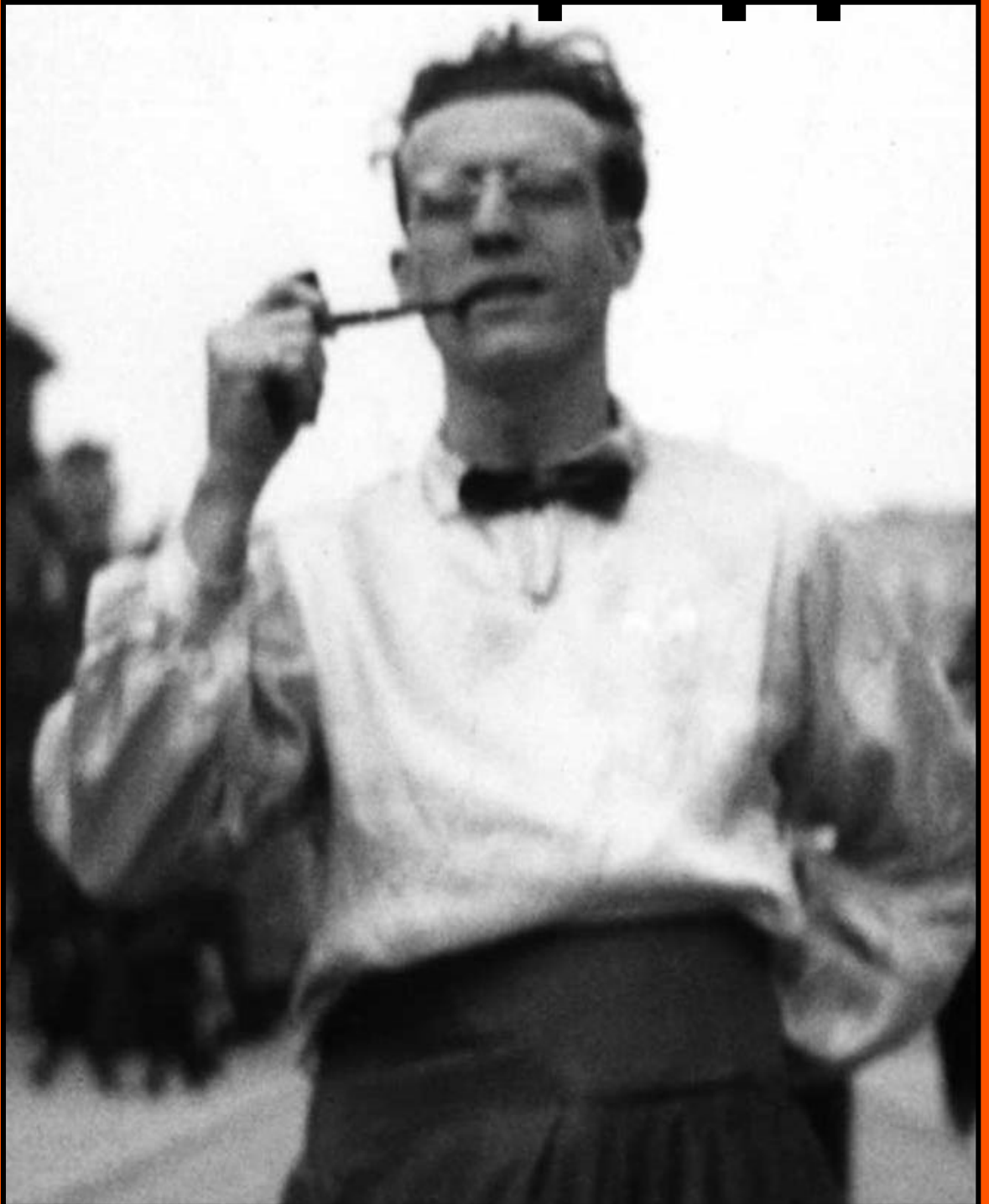

Rauhanpiippu

2002

Rauhanpiippu

raakaa rauhantyötä jo yli 14 vuotta

Rauhanpiippu - Fredspipan - La pipe du paix

Rauhattomien ihmisten muodostaman rauhanomaisen yhteenliittymämme tehtävänä on toimia väkivallattomasti hyvän puolesta pahaa vastaan: lakauttaa sotalaitos ja luoda uusi maailmanjärjestys. Tarvomme päämääräämme kohti järjestämällä opintopiirejä, julistekampanjoita ja hyväntekeväisyysbileitä sekä julkaisemalla tätä lehteä ja levittämällä propagandaa. Rauhanpiippu ei kerää jäsenmaksua. Lisätietoa muun muassa kokouksista Piipun kotisivuilla www.helsinki.fi/jari/rapi. Järjestöimme ja sähköpostilistamme jäseneksi voit liittyä ilmoittamalla nimesi ja sähköpostiosoitteesi Hans Hellénille hans.hellen@helsinki.fi. Konttorimme osoite on Mannerheimintie 5 B, 5.krs, 00100 Helsinki.

Rauhanpiippu ei ole

Ainoastaan intiaanien etujärjestö
Pilvenveikkojen piiputtelupiiri
Ylikansallisten tupakkayhtiöiden peiteorganisaatio

Rauhanpiipun hallitus 2002

Timo Tuominen, puheenjohtaja
timo.tuominen@helsinki.fi
p. 040 754 1517

Hanna Kaisa Saastamoinen, varapuheenjohtaja
Hannu Parviainen, taloudenhoitaja
Anna R. I. Niemelä, sihteeri
Hans Hellén, tiedottaja
Liisa Hulkko, kirjastonhoitaja

Sisällys

Pääkirjoitus	3
Armeijan saaret stadilaisille!	4
Sivarin maksumiehellä on väliä	7
Bomspotting – ydinpommien etsimistä ja estämistä Belgiassa	8
Rauhanharjoituksia kesäkuumalla	10
Eu tekemässä anarkisteista ja aktivisteista "terroristeja"	14
Tiedettä sodasta	17
Syksyn 2002 tapahtumia	19
Rauhanjärjestöjen yhteystietoja	19

Rauhanpiippu-lehti

Päätoimittaja	Timo Tuominen
Julkaisija	Rauhanpiippu-yhdistys
Painopaikka ja -aika	Yliopistopaino 3.9.2002
Painos	500 kpl
Taitto ja kansi	Timo Tuominen
Kuvat	Vaikuttava tietotoimisto www.vaikuttava.net Kalle Kallio
Kirjoittajat	Puolustusvoimat Hanna-Kaisa Saastamoinen Katri Silvonon Hans Hellén Kalle Kallio Johanna Sumuvuori Timo Tuominen

Pääkirjoitus

Rauha terrorismia vastaan

Viime numeromme meni painoon vähän ennen kuin terroristit iskivät Yhdysvalloissa 9.11.2001, joten emme ehtineet asiaa noteerata — paitsi osallistumalla erilaisiin sodanvastaisiin tapahtumiin ja olemalla mukana järjestämässä Afganistan-tukikonserttia Vanhalla. Nyt kun iskuista on kulunut vuosi ja Yhdysvallat suunnittelee jo toista sotaretkeään sitten viime syksyn, onkin hyvä hetki yrittää arvioida, miten terrorismin uhka on muuttanut maailmaa.

Pasifistien ja muiden maailman tilasta kiinnostuneiden ihmisten mielen täytti vuosi sitten järkytys ja syvä huoli siitä, miten terrori-iskut vaikuttavat maailman voimakkaimman valtion politiikkaan. Tässä huoleessa voisi nähdä oikeastaan kaksi puolta: toisaalta pelko siitä, että terrorismin vastustaminen tarjoaisi Yhdysvalloille voimakkaan retorisen aseensa, johon se voi aina vedota toteuttaessaan häikäilemätöntä ulkopolitiikkaa — ja toisaalta pelko siitä, että terroristien hyökkäyksien aiheuttama shokki vaikuttaisi epäterveellä tavalla USA:n johtajien itseymmärrykseen. Kärjistetysti on siis toisaalta kyse siitä, miten George W. Bush kykenee oikeuttamaan maansa toimia muille ja toisaalta siitä miten oikeutetuiksi hän ne itse kokee.

Mitä tulee Yhdysvaltojen saavuttamaan retoriseen etuun, sitä ei toki ole vielä kukaan kiistäminen. Kuitenkin vaikuttaa jo selvältä, että New Yorkin tapahtumien synnyttämän järkytyksen unohtuessa on yhä helpompi huomata, miten onttoa “terrorismin vastustaminen” voi olla ja miten löyhin perustein kaikenlaiset johtajat ympäri maailmaa siihen vetoavat. Itse asiassa loppujen lopuksi terrorismiretoriikka liian usein toistettuna voi hyvinkin kääntyä itseään vastaan. Yhdysvaltojen sisällä maaperä lienee kuitenkin otollisempi sotaisalle retoriikalle, koska siellä terrori-iskujen aiheuttama trauma ei varmaan unohdu yhtä helposti kuin vaikkapa Suo-

nessa.

Jos koko aihepiiristä pitäisi löytää jotain myönteistä, se voisi olla tämä: uusi terrorismin vastainen sotaretki on ainakin yksiselitteisen selvästi tuonut esille maailmassa vallitsevat voimasuhteet. Kukaan ei voi enää sulkea silmiään USA:n sotilaalliselta ylivoimalta. Kannattaa kuitenkin huomata asia, joka kaikessa yksinkertaisuudessaan helposti unohtuu: USA:n sotilaallinen ylivoima ei pystynyt takaamaan USA:n kansalaisten turvallisuutta. Kuten pasifistit kerta toisensa jälkeen huomauttavat, turvallisuus on yksinkertaisesti liian monimutkainen asia käsiteltäväksi ainoastaan sotilaallisesta näkökulmasta. Turvallisuuteen, sellaisena kun ihmiset sen intuitiivisesti ymmärtävät, liittyy sellaisia sosiaalisia aspekteja, jotka kytkeytyvät yhteiskunnan sisäisiin rakenteisiin. Millään ulkoisilla viholliskuvilla ei saada otetta näistä rakenteista.

Kaiken lisäksi globalissa mittakaavassa kaikki rakenteet ovat sisäisiä, ja näin päästään käsiksi terrorismin syntymisen ongelmaan. Ei liene järkeä toisella kädellä ruokkia terrorismia ja toisella kädellä tuhota sitä. Tuloksetkaampaa kai olisi alunperinkin ehkäistä sosiaalisesta eriarvoistumista ja siten viedä terrorismilta pohja pois.

Rauhanpiippu tarvitsee sinua!

Piippulaisilla on ollut vuodessa runsaasti ohjelmaa: syksyllä Afganistan-tukibileet ja Itsarifestarit, keväällä leffafestarit, lukupiiri, reggae-bileet. Meitä aktiiveita on kuitenkin suhteellisen vähän, joten toivotamme kaikki uudet ja innokkaat ihmiset tervetulleiksi! Voit aloittaa esimerkiksi uusien illastamme 27. syyskuuta!

Timo Tuominen, pj.

Armeijan saaret stadilaisille!

Puolustusvoimat pitää hallussaan useita Helsingin edustalla olevia saaria. Siviilien liikkuminen saarilla ja niiden lähivesillä on kiellettyä, eikä saaria voida tällä hetkellä hyödyntää kaupunkilaisten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Kasvavaan pääkaupunkiseutuun kohdistuvat muuttopaineet ovat lisänneet maa-alan tarvetta. Tilaa tarvitaan paitsi asuinalueiksi myös virkistyskäyttöön. Helsingin Sadankomitea on aloittanut kampanjan, jonka tarkoituksena on saada armeijan saaret siviilikäyttöön.

Siviileiltä suljettuja saaria ovat muun muassa Santahamina, Melkki, Itä-Villinki, Isosaari ja Katajaluoto. Saarien käyttötapa vaihtelee. Osa saarista on rakennettu tiiviisti kasarmi- ja asuinalueiksi (kuten Santahaminan pohjoisosat) tai linnoitusalueiksi (kuten Katajaluoto), osaa käytetään harjoitusmaastona tai varastoalueina (kuten Vallisaarta ja Santahaminaa). Huomattava osa saarista on kuitenkin vailla sotilaallista käyttöä ja niitä voisi luonnehtia lähinnä virkistysalueiksi tai huvilasaariksi. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Itä-Villinki ja Melkki.

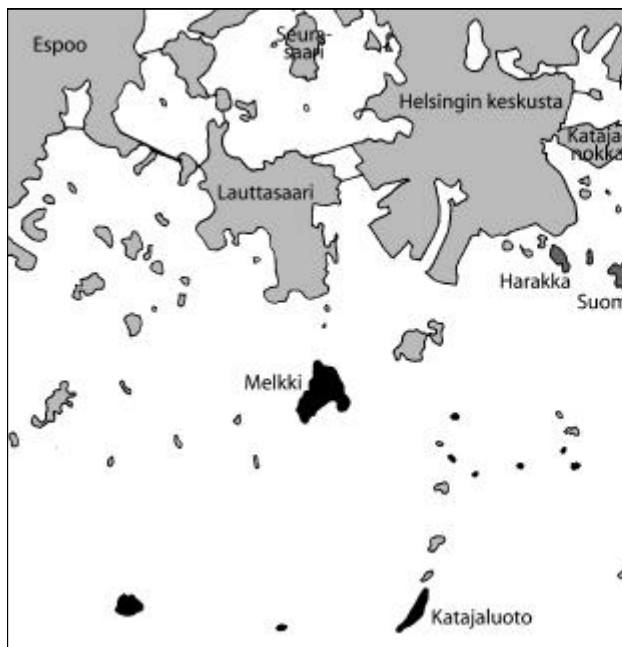
Linnoitus historiallinen jäänne

Suljetut saaret muodostivat linnoitusketjun, joka sai alkunsa Viaporin linnoituksen perustamisesta vuonna 1748. Linnoituksen tarkoitus oli toisaalta pysäyttää Venäjän hyökkäys mutta sitä tarvittiin yhtäläillä tukikohdaksi itään tehtäviin sotaretkiin.

Linnoitus todettiin vanhentuneeksi jo 1800-luvun lopulla ja sen merkitys laivastotukikohtana väheni. Venäjän vallan ajan lopussa Viaporin varuskunnan tärkeimpänä tehtävänä olikin valvoa suuriruhtinaskunnan pääkaupunkia. Ensimmäisen maailmansodan aikana venäläiset aloittivat linnoitustyöt uudelleen. Pääosin betonista rakennettu uusi ympyräasema sulki sisäänsä koko nykyisen Helsingin ja osia Espoosta. Suo-

men itsenäistyttyä linnoitukset siirtyivät puolustusvoimien käyttöön ja sota-aikana niitä käytettiin ilma- ja meripuolustuksessa.

Porkkalan palautuksen jälkeen laivasto siirtyi Kirkkonummelle Upinniemeen ja Suomenlinnasta alkoi kehittyä matkailijoiden suosima turistikohte. Pariisin rauhansopimuksen rajoitusten takia Suomella ei ollut käytössään meritorjuntaohjuksia, joten linnoitussaarten tykkipatterit pidettiin kunnossa vielä 1970-luvulla. Nykyään tykistöä on Santahaminassa, Isosaaresa, Vallisaaresa ja Katajaluodolla.

Toisen maailmansodan jälkeen linnoitus on pienentynyt jatkuvasti sen käyty tarpeettomaksi. Linnoituksen vanhin osa, Suomenlinna, siirtyi siviilihallintoon jo vuonna 1973, mutta Merisotakoulu toimii yhä Pikku-Mustalla. Suomenlinnasta tuli Unescon maailmanperintökohde vuonna 1991. Merisotakoulun toiminta jatkaa Suomenlinnan perinteitä sotilassaarena mutta samalla vaarantaa alueen turvallisuuden —

kulttuuriomaisuutta aseellisilta konflikteilta suojelevaa Haagin sopimusta ei voi soveltaa so-tilaallisiin tai strategisiin kohteisiin.

Armeijan saarilla harvinainen ekologia

Saarien sulkeminen liikkumiselta on turvannut joidenkin arvokkaiden luontoalueiden säilymisen keskellä pääkaupunkia. Santahaminan hiekkarannoilla on valtakunnallista merkitystä harvinaisena luontotyyppinä ja uhanalaisten eliöiden elinalueena. Lisäksi Isosaassa ja osassa Melkkiä on arvokasta lehtokasvillisuutta, joiden suojeleminen olisi perusteltua. Saarista käytävissä keskustelussa luonnonsuojelun tarpeet esitetäänkin usein vastakkaisina saarten avaamiselle siviilikäyttöön.

Saarien avaaminen siviileille edellyttääkin luonnonsuojelun tarkkaa huomioimista ja arvokkaat luontoalueet tulisikin suojella liikkumisen aiheuttamalta kulumiselta. Tämä ei kuitenkaan ole mahdotonta: esimerkiksi Helsingin kaupungille luovutettu Harakan saari toimii luontokeskuksena, jossa virkistyskäyttö on pystytty yhdistämään luonnonsuojeluun sekä ympäristökasvatukseen. Armeijan saarten osittainen säi-

lyminen luonnontilaisina johtuu pikemminkin hyvästä onnesta kuin puolustusvoimien pyyteettömyydestä tai tietoisista ympäristön-suojeluyrityksistä.

Puolustusvoimat ympäristöongelmana

Armeija ei ole omilla alueillaan passiivinen oleskelija vaan myös sen toiminta vaikuttaa saarten ympäristön tilaan.

Useilla armeijan harjoitusalueilla maasto on kulunut ja ajoneuvojen päästöt pilaavat saarten maaperää. Ammusten sytyttimistä vapautuu elohopeaa, ja varsinaisista panoksista maaperään joutuu lyijyä. Molemmat ovat myrkyllisiä raskasmetalleja, joista suurina pitoisuuksina voi olla haittaa ihmisten terveydelle. Ajoneuvoista maaperään valuu öljyn mukana erilaisia hiiliyhdisteitä. Maaperän saastuminen heikentää pohjaveden laatua, ja ainakin Santahaminassa on huomattavia pohjavesialueita.

Harjoituksista aiheutuu myös melua, mikä vähentää lähiympäristön viihtyisyyttä sekä virkistysarvoa. Armeijan virkistysalueet eivät ole kunnollisesti järjestetyn jätehuollon piirissä, ja jätevesipäästöillä voi olla paikallisia ympäristövaikutuksia muun muassa Villingissä. Lisäksi ammusvarastot luovat onnettomuusriskin, jonka vaikutukset ulottuvat myös siviilialueille. Riskiä lisää saarten keskeinen sijainti asutuksen lähellä.

Armeijan rooli ympäristönsuojelijana onkin vähintään kyseenalainen, ja joidenkin saarten muuttaminen siviilikäyttöön vaatisi ainakin maaperän perusteellisia puhdistustöitä. Lisäksi on epävarmaa, miten ympäristö huomioidaan armeijan nykyisiä toimintoja suunniteltaessa. Saarten luonnon turvaaminen onnistuu paremmin silloin, kun ekologisesti arvokkaat alueet ovat siviilikäytössä ja ne saadaan luonnonsuojelun piiriin. Tarvittaessa herkkiä alueita voidaan edelleen suojata esimerkiksi rajoittamalla liikkumista lintujen pesimäaikaan.

Kaikki armeijan hallussa olevat saaret eivät kuitenkaan ole ekologisesti merkittäviä tai tiiviisti rakennettua kasarmialuetta. Suljetulla

Kuva: Puolustusvoimat

alueella on virkistyskäyttöön tarkoitettuja mökkisaaria, joiden avaamista ei mikään estä. Esimerkiksi Kuivasaarella sijaitsee tällä hetkellä kaksi tornikanuunaa, jotka ovat olleet käyttökiellossa 70-luvulta lähtien. Uudessa yleiskaavassa Melkki onkin merkitty ekorakentamisen koealueeksi ja Kuivasaari virkistysalueeksi.

Kenen etu?

Saarten käytöstä käydessä keskustelussa esitetään usein vastakkaisina valtion ja Helsingin asukkaiden etu. Saarten pitäminen armeijalla ei palvele kumpaakaan tarkoitusta. Santahaminan varuskunnan lakkauttaminen ja kaikkien saarialueiden luovuttaminen kaupunkilaisten käyttöön on osa

yleistä maanpuolustuksesta käytävää keskustelua, joka liittyy nykymuotoisen armeijan ja varuskunnan tarpeellisuuteen.

Puolustusvoimat perustelee saarten sulkeamista pääkaupunkiseudun puolustuksella, vaikka linnoitusmuotoinen puolustus on sotilaallisesti täysin vanhentunut. Ajatus Suomeen kohdistuvasta sotilaallisesta uhkasta on jo itsessään keinotekoinen, eikä pääkaupunkiseudun uskottava puolustus edellytä armeijan läsnäoloa rauhahan aikana. Helsingin ilmapuolustuskin hoidetaan jo Hyrylästä käsin ja linnoitussaarten rannikkotykistö on aselajina teknisesti vanhentunut. Nykyiset tykit tulevat käyttöikänsä päähän kymmenen vuoden kuluttua ja niitä on jo korvattu liikkuvilla meritorjuntaohjuksilla. Varusmieskoulutuksen antaminen keskellä kaupunkia on tarpeetonta ja jopa vaarallista, aseiden käyttöön ja varastointiin liittyvät riskit pikemminkin vaarantavat pääkaupunkiseudun turvallisuutta kuin lisäävät sitä.

Santahaminan varuskuntaa tarvitaan ennen kaikkea armeijan näkyvyyden ja statuksen takia. Puolustusvoimat keskittää jatkuvasti toimintojaan Santahaminaan, jotta saaren ottaminen siviilikäyttöön tulisi vaikeammaksi. Saaren

avaamisen todellisenä esteenä on kuitenkin vain varuskunta ampumaratoineen ja taistelumaastoineen. Esimerkiksi Maanpuolustuskorkeakoulu ei tarvitse suljettua saarta.

Pääkaupunkiseudun kehittäminen ja muutoliike ovat valtakunnallisia kysymyksiä ja asutuksen keskittyminen Etelä-Suomeen lisää alueen merkitystä myös maanlaajuisesti. Asutopu-la sekä mielekkään asuin ympäristön takaaminen lisäävät maankäytön huolellisen suunnittelun tarvetta. Tämän vuoksi myös armeijan saarten nykyinen käyttötapaa voidaan helposti kyseenalaistaa ja aiheesta käydäänkin keskustelua paitsi

Helsingin kaupungin poliittisissa elimissä myös valtiossa.

Helsingin Sadankomitea on käynnistänyt kampanjan armeijan saarten saamiseksi kaupunkilaisten käyttöön. Vetoomuksella haluamme vauhdittaa asiasta käytävää keskustelua ja kaavoituspyrkimyksiä saarten parempaan hyödyntämiseen. Vetoomuksia voi allekirjoittaa Rauhanpiipun ständeillä eri tilaisuuksissa. Lisäksi vetoomuksia löytyy Piipun konttorilta ja niitä voi tilata Sadankomitean toimistolta, puh. 09-141 336.

Kalle Kallio
HK Saastamoinen

Sivarin maksumiehellä on väliä

Voimassa oleva siviilipalveluslaki edellyttää, että se julkisyhteisö joka ottaa sivarin palvelukseen on velvollinen turvaamaan hänelle myös asunon palvelusajaksi.

Voimassa olevan lain mukaan asuin-kustannuksista huolehtii nimenomaan palveluspaikan antaja, jos palvelustaan suorittava asuu omissa asunnossaan eikä palveluspaikan antajalla ole tarjota työsuhteasuntoa.

Helsingin kaupunki on kiertänyt lakia törkeästi kierrättämällä omistamiensa työsuhte-asuntojen osoitteita, joissa tosiasiallisesti ei asu sivarin sivaria vaan kaupungin omia työntekijöitä. Asia päättyi vuosi sitten julkisuuteen Helsingin sanomain raportoituasiasta.

Käytännössä asumiskustannusten kuuluminen kuntien ja julkisyhteisöjen vastuulle on johtanut siihen, että siviilipalvelusmiesten pestamista on vähennetty. Esimerkiksi Helsingin kulttuuriasiainkeskus lopetti jo viime syksynä siviilipalvelusmiesten sijoittamisen keskuksen alaisiin yksiköihin. Syksyyn 2001 mennessä se oli työllistänyt 60 siviilipalvelusmiestä. Syy palveluspaikkojen alasajoon oli nimenomaan se, että kulttuuriasiainkeskus katsoi asuinkustannusrasitteen liian suureksi.

Kun julkinen taho kiertää sivarin asuin-kustannukset, ne joutuvat käytännössä Kelan maksettavaksi. Esimerkiksi Helsingillä on ollut muutenkin jo suuri pula työsuhteasunnoista ja lain kiertäminen on tullut erityisen houkuttelevaksi.

Koska siviilipalveluslaki takaa ainakin teoriassa palvelustaan suorittavalle oikeuden ilmaiseen asumiseen, pitäisi yhteiskunnan ottaa vastuu siitä, että lakia myös toteutetaan. Verrattessa siviilipalvelusmiesten toteutuneita oikeuksia varusmiespalvelustaan suorittavien oikeuksiin, epäkohta on räikeä. Olisi vaikeaa kuvitella, että varusmiehelle ei löytyisi varuskunnasta majoitusta tai häneltä evättäisiin kustannussyistä päiväraha tai ruokailu.

Tällä hetkellä kaikista varusmiespalvelukseen liittyvistä kuluista vastaa valtio. Samoin tulisi olla myös siviilipalvelusmiesten kohdalla: myös sivareiden asuinkustannukset tulisi siirtää kokonaan kunnilta valtiolle. Silloin kunnat ja julkisyhteisöt pystyisivät ylläpitämään ja jopa lisäämään palveluspaikkojen määrää siviilipalveluslain mukaisesti. Tällöin siviilipalvelusmiesten pestaminen ei koituisi taloudellisesti raskaaksi vaan ennemminkin edulliseksi työpanokseksi harmaantuvan Suomen julkiselle sektorille.

Johanna Sumuvuori

Bomspotting – ydinpommien etsimistä ja estämistä Belgiassa

For Mother Earth on kampanjoinut ydinasettoman Belgian puolesta viimeiset viisi vuotta. Kampanjoinnin tärkeänä osana ovat olleet ”kansalaisten sotarikostarkastukset”, joiden aikana aktivistit ovat tunkeutuneet Kleine Brogelin salaiseen Nato-ydinasetukikohtaan etsimään todistusaineistoa ydinaseiden säilyttämisestä. Vuosien varrella näiden tapahtumien nimeksi on vakiintunut Bomspotting, ja kampanjan alkupäivien pienet sotarikostarkastukset ovat kasvaneet laajaksi ydinaseiden vastaiseksi liikkeeksi. Todistusaineistoa ydinaseiden sijainnista on löytynyt yllin kyllin, ja on tullut aika siirtyä kampanjan toiseen vaiheeseen, ydinpommien etsinnästä ydinpommien estämiseen.

Miltei kaikki viitisen vuotta sitten asettamamme tavoitteet on saavutettu. Tuolloin Kleine Brogelin ydinaseista ei koskaan puhuttu julkisuudessa, eikä moni belgialainen edes tiennyt niiden olemassaolosta. Asetimme tavoitteiksemme ihmisten tiedoittamisen Kleine Brogelin ydinaseista median välityksellä, todistusaineiston löytämisen ydinpommien sijainnista, poliittisen keskustelun avaamisen ydinaseiden poislähtämiseksi, ydinaseiden viemisen Belgian tuomioistuimeen (joutumalla sinne itse kan-

salaistottelemattomuuden seurauksena), ja laajan kansanliikkeen luomisen.

Bomspotting ei ole ainoastaan inspiroinut lukuisia väittelyjä ja kysymyksiä Belgian eduskunnassa ja saaneet laajaa huomiota tiedotusvälineiltä vaan on myös houkutelleet tuhansia ihmisiä ottamaan osaa kansalaistottelemattomuuteen ydinaseettoman Belgian puolesta. Bomspotting-tapahtumien laajentamisessa rauhanaktivistien tapahtumasta kaikenlaisten ihmisten tapahtumaksi meitä auttoi mm. kymmenet belgialaiset kirjailijat, jotka julkistivat haastatteluja siitä, miksi he ovat valmiita ottamaan osaa kansalaistottelemattomuuteen, ja jotka kutsuivat kaikki lukijansa osallistumaan yhdessä heidän kanssaan Bomspottingiin. Joukko tunnettuja näyttelijöitä teki samankaltaisen tukieleen myöhemmin, ja viime vuotisen Bomspottingin menestyksen takana olivat mm. kymmenet kansalaisjärjestöt ympäristöjärjestöistä kehitysyhteistyöjärjestöihin, jotka kutsuivat jäsenensä mukaan pommien etsintään.

Viime vuotisessa Bomspottingissa yli 800 ihmistä tunkeutui Kleine Brogeliin vaatien ydinaseiden poislähtämistä Belgiasta ja ydinasekysymyksen käsittelyä oikeudessa. Joukko kansanedustajia lupasikin heti tapahtuman jälkeen esittää eduskunnassa Kleine

Brogelin ydinaseiden lähettämistä takaisin Yhdysvaltoihin, ja muutoksien ehdottamista Naton ydinasepolitiikkaan. Aikataulujen mukaisesti tämän piti tapahtua viime syksynä, mutta syyskuun 11. päivän tapahtumat sai kansanedustajat lykkäämään aiheen esittämistä, eikä uutta aikataulua ole vielääkään tehty.

Ydinpommien etsintä on kampanjamme aikana johtanut vain yhteen oikeudenkäyntiin. Syytetyn penkille kutsuttiin heinäkuussa 1999 kolme belgialaista kansanedustajaa, jotka olivat tunkeutuneet Kleine Brogeliin aiemmin samana vuonna osana järjestämäämme sotarikostarkastusta. Kuultuaan syytettyjen puolustuksen, joka pohjautui ydinaseitten laittomuuteen ja kansalaisten velvollisuuteen estää sotarikosten valmistelu, tuomari julisti oikeuden kykenemättömäksi käsittelemään asiaa. Belgian lainsäädännön mukaan rikokset, joissa motiivi on ollut poliittinen, on käsiteltävä korkeimmassa oikeudessa valamiehistökokoonpanossa. Valamiehistön tuomittavaksi meitä ei ole kuitenkaan koskaan kutsuttu, liekö siksi että valamiehistö saattaisi hyväksyä puolustuksemme ja siten vahvistaa Kleine Brogelin ydinaseiden laittomuuden.

Olemme nyt siirtymässä kampanjassamme aurantakojahenkiseen vaiheeseen. Mikäli Belgia ei ole halukas hankkiutumaan eroon Kleine Brogelin laittomista ydinaseista, me aloitamme väkivallattoman ja avoimen aseistariisuntakampanjan, jota kutsumme nimellä

Bomspotting IV 5.10.2002

Bussimatka Suomesta 30.9-9.10.!

Kleine Brogel on Belgian ilmavoimien tukikohta, jonka alueella on myös Naton yhdysvaltalainen ydinasetukikohta. Sinne on sijoitettuna B-61 ydinpommeja, jotka kuljetettaisiin "tarpeen vaatiessa" pudotuspaikkansa F-16 hävittäjillä. Nato-tukikohtana Kleine Brogel on aktiivinen sotatukikohta. Kleine Brogelin F-16 hävittäjät pilotteineen ovat osallistuneet mm. Ex-Jugoslavian pommituksiin Kosovon kriisin aikana.

For Mother Earth ja Forum voor Vredesactie järjestävät neljännen Bomspotting-tapahtuman NATO:n sotilastukikohdassa Kleine Brogelissa lauantaina 5.10.2002. Kyseessä on kansainvälinen, joukkomittainen ja väkivallaton kansalaistotelemattomuustapahtuma ydinasevarustelua vastaan: mielenosoittajat astuvat tukikohdan sisälle vaatien siellä olevien ydinaseiden poistamista. Mielenosoitukseen voi tuki osallistua myös tukikohdan porttien ulkopuolella. Bomspotting IV on jatkoa kolmelle vastaavanlaisille Bomspottingille 1999-2001 ja siihen odotetaan nelinumeroista määrää osallistujia.

Aseistakieltäytyjäliitto järjestää tapahtumaan bussimatkan Suomesta. Kyyti lähtee ma iltana 30.9. ja takaisin kotimaan kamaralla ollaan ke 9.10 aamulla. Reissun hinta on 130 euroa (AKL:n jäsenille 120 e). Matkan ohjelmaan sisältyy Bomspottingiin osallistumisen lisäksi mm. erilaisia koulutuksia, työpajoja ja mielenosoituksia sekä vapaa-aikaa. Paikan päällä on järjestetty yhteismajoitus.

Samanlaisella bussimatalla kolmisenkymmentä suomalaista osallistui viime vuoden keväällä järjestettyyn kolmanteen Bomspottingiin, jossa nähtiin yli 800 ihmistä tekemässä kansalaistotelemattomuutta monien belgialaisten kansanedustajien, kulttuurivaikuttajien ja kansalaisjärjestöjen tukemina.

Ilmoittaudu pikaisesti, mutta mahdollisia peruutuspaikkoja ym. voi kysellä aivan lähtöön asti! Ilmoittautumiset ja lisätiedot: puh. 09-140 427 (klo 11.00 - iltä) tai akl@aseistakieltaytjialiitto.fi.

Bomstopping. Bomstopping voisi esimerkiksi olla ydinpommeja kuljettavien F-16 hävittäjien tuulilasien maalaaminen tai hävittäjien vasarointi. Toivomme tietenkin, että Belgia päättäisi lähettää Kleine Brogelin ydinaseet riisuttavaksi Yhdysvaltoihin, ja ennen Bomstopping-toimien aloittamista järjestämme vielä yhden joukko-mielenosoituksen Kleine Brogelissa ensi lokakuussa nimellä bomspottingista bomstoppingiin. Lokakuun viidennen jälkeen toivomme, että Belgia tulee esittämään ydinaseista luopumista Naton ydinaseyhmässä joulukuussa. Mikäli näin ei kuitenkaan tapahdu, aloitamme Bomstopping-aurantakojakampanjamme.

Tämän kesän ja syksyn aikana järjestämme kymmenittäin väkivallattomuuskoulutuksia ympäri Belgiaa lokakuun tapahtumaan tulijoille. Neuvottelut puolustusministeriön ja hallituksen kanssa jatkuvat, samoin kuin nimien kerääminen aurantakojakampanjaa tukevaan vetoomukseen. Vetoomuksen allekirjoittajat maksavat yhden euron kampanjan pankkitilille aurantakojatoimien rahoittamiseksi, ja tulevat näin "rikoskumppaneiksi" oikeuden silmissä. Kymmenet belgialaiset kansalaisjärjestöt ovat jo antaneet tukensa Bomstopping-kampanjalle allekirjoittamalla vetoomuksen. Lokakuinen Bomspotting, joka tulee olemaan tukikohdan valtaaminen piknikin muodossa, tulee mitä luultavimmin olemaan vieläkin suurempi kuin viimevuotinen Bomspotting.

Katri Silvonen

Aik. julk. Sivari & Totaali 2/2002

Lisätietoja:

For Mother Earth
Maria Hendrikaplein 5-6
9000 Gent
Belgium

international@motherearth.org
www.motherearth.org

Rauhanharjoitus

Kesäkuussa militaristit järjestivät Helsingissä Ilma 2002 -pääsotaharjoituksen, jonka vastapainoksi rauhanliike masinoi Puhdas Ilma 2002 -rauhankarnevaalin. Myös Rauhanpiippu oli lapiomassa sora sotalaitoksen rattaisiin.

Puolustusvoimat on viime aikoina järjestänyt pääsotaharjoituksen kahden vuoden välein ja usein toiminta on painottunut pääkaupunkiseudulle. Yhtä tarmokkaasti rauhanjärjestöt ovat järjestäneet omia rauhanharjoituksiaan: kesällä 2000 järjestetty Ahma -sotaharjoitus väännyi Ahmatti -rauhanharjoitukseksi ja sitä edeltäneestä Leijonasta tuli tietysti Lammas.

Militaristit päättivät, että hyökkäys tulee tällä kertaa ilmasta ja harjoituksen vetovastuu oli ilmavoimilla. Ilma 2002 -sotaharjoitus alkoi Helsingissä maanantaina 3. kesäkuuta ja päättyi seuraavalla viikolla torjuntataisteluihin Haapajärvellä. Harjoituksen budjetti ylitti seitsemän miljoonaa euroa ja siihen osallistui enimmillään 12500 henkilöä, 70 lentokonetta ja yli 800 ajoneuvoa.

Puhdas Ilma 2002 -harjoitus järjestettiin huomattavasti pienemmällä budjetilla. Kahden vuoden takaista harjoitusta

ia kesäkuumalla

tusta varten hankitut vesipyssyt olivat yhä käyttökunnossa, joten rauhanjärjestöt eivät tarvinneet uusia aseostoja. Mittavimmat kulut synnyivät kansalaistottelemattomuustempauksesta, joka ristittiin Ilmavaivaksi. Tempauksen järjestivät Muurinmurtaajat ja Antimilitaristinen oliiviseura.

Ei leikitä sotaa verorahoilla!

Kesäkuun kuudentena Ilmavaiva -aktivistit toteuttivat näyttävän tempauksensa armeijan yleisötilaisuudessa Mäntymäen kentällä, mukana oli myös muutama rauhanpiippulainen. Kentälle oli haalittu runsaasti jännittäviä sotakoneita ja mahditontinen soittokunta, korkeat upseerit pitivät puheita, nuorempaa yleisöä kosiskeli pop-artisti Päivi Lepistö ja sotilaskodin kahviteltasta sai munkkeja. Tilaisuuden huipensivat hornetien ja helikoptereiden yllennöt.

Kun kenraalimajuri Ahti Vartiainen avasi tilaisuuden varten vasten rakennetulla esiintymislavalla, aktivistit kiipesivät kallioille lavan taakse ja pystyttivät pirteän oranssin banderollin, jossa luki ”Ei leikitä sotaa verorahoilla!” Yllättävä mielenilmaus pisti militaristeihin liikettä: sotilaspoliisit pelkäsivät Ilmavaivan seuraavaksi siirtyvän esiintymislavalle ja ryhmittäytyivät suojamuuriksi soittokunnan ja pasifistien väliin. Samaan aikaan propaganda-upseerit ottivat yhteyttä tilaisuutta valvoviin poliiseihin, jotta nämä hajottaisivat mielenosoituksen.

Poliisi ei kuitenkaan suostunut oikopäätä häätämään ilmavaivailijoita. Nämähän olivat täysin luvallisesti nauttimassa kesäpäivästä puistoalueella! Yleisöä mielenosoitus ei jättänyt kylmäksi ja muutamat paikalle määrätty varusmiehet veikkasivat kilvan, kuinka kauan pasifistit saavat ottaa kallioilla aurinkoa. Kahden tunnin aivotyön jälkeen militaristit keksivät sotajuonen, jolla Ilmavaiva voitiin poistaa päiväjärjestyksestä.

Puolustusvoimien vaara-alueella Etu-Töölössä

Yleisötapahtuman ohjelmaan kuului hevosvetoisella tykillä ampuminen ja paukkulaukaus keksittiin pamauttaa kohti Mäntymäkeä. Pasifistien käskettiin poistua paikalta oman turvallisuutensa takia, koska ruutipölyä voisi lentää kallion päälle saakka. Ilmavaiva -aktivistit ihmettelivät, etteikö tykin voisi suunnata jotenkin toisin tai jättää kokonaan laukaisematta, eivätkä suostuneet jättämään aurinkoista kalliotaan sotaväen käsiin. Tämä riitti poliiseille, jotka poistivat mielenosoittajat väkisin paikalta ja antoivat vielä sakotkin luvattomasta oleskelusta Puolustusvoimain vaara-alueella.

Sakkojen peruste on erittäin kyseenalainen. Puolustusvoimilla ei ole oikeutta julistaa vaara-alueita keskelle kaupunkia, vaikka näin saataisiin sotalaitosta arvostelevalle mielenosoitus hajotettua. Vaara-alueettahan ei edes oltu asianmukaisesti ilmoitettu eikä merkitty maastoon. Tilaisuutta valvovilla sotilaspoliiseilla oli myös ristiriitaiset käsitykset siitä, mistä alue alkoi ja minne se päättyi. Epäystävällisin militaristi oh-

jasi Ydin-lehden toimittajan pois ”vaara-alueelta”, jonka sisään mahtui muun muassa asuntoja. Puolustusvoimain toiminnasta on tehty kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Monipuolinen rauhankarnevaali

Puhdas ilma 2002 -harjoituksen tapahtumissa oli jokaiselle jotain. Maanantaina 3. kesäkuuta järjestettiin päämielensäntö, jossa viitisenkymmentä nuorta leikki vesisotaa ja marssi antimilitaristisen soittokunnan johdolla halki kaupungin. Mielenilmaus alkoi Kasarmitorilta ja päättyi Taivallahden kasarmille. Mielensäntöajat halusivat muistuttaa puolustusmäärärahojen toistuvista korotuksista, aseistakieltäytyjien asemasta, kyseenalaistaa militaristisen ilmapiirin ja herättää huomaamaan yhteiskunnan todellisia uhkia. Puhdas ilma -aktiivit korostivat ennen kaikkea syrjäytymisen ja ympäristöongelmien seurauksia, joiden ehkäisemiseen pitäisi

Kuva: Puolustusvoimat

Armeijan kuvassa on omaperäinen kamerakulma

käyttää yhteiskunnan voimavaroja tarpeettoman asevarustelun sijaan.

Tiistaina Suomen Rauhanliitto järjesti kurdilapsitapahtuman ja Helsingin Sadankomitea aloitti kampanjan armeijan saarten avaamiseksi Helsingissä. Päivää juhliitaan Suomessa

Kuinka synty ilmavaiva?

Ilmavaivan järjestäminen vaati sinnikästä suunnittelua ja nerokkaita ratkaisuja. Vastaavanlaisia banderollitempauksia on tehty lukuisia, mutta Mäntymäen kenttä vaati erityisratkaisuja. Banderollin tiputtaminen esimerkiksi Kisahallin katolta olisi ollut teknisesti helpompaa, mutta mielenosoituksen kesto ja näin ollen tehokkuus luultavasti kärsisivät virkavallan oletettavasta interventiosta johtuen.

Ilmavaivan banderolli rakennettiin kahdesta oranssista lakanasta, jotka sai Anttilan tarjouksesta edullisesti. Kuvio tulostettiin kalvolle ja heijastettiin piirtoheittimellä suoraan lakanalle. Ääriiviivat piirrettiin tussilla kankaaseen. Harjoituksen kustannukset kasvoivat tässä vaiheessa merkittävästi, koska Rauhanpiipun varapuheenjohtaja ja entinen sihteeri onnistuivat epähuomiossa rikkomaan heittimen.

Banderolli maalattiin ulkona, mikä tosin johti ampiaisen (*vespula vulgaris*) ylettömään kiinnostukseen rauhantyötä kohtaan. Maalina käytettiin mustaa öljypohjaista talomaalia, joka ei sovellu kovin hyvin yksityiskohtien maalaamiseen. Öljymaalien kuivumisominaisuuksissa on myös toi-

vomisen varaa, mutta sen pitävyys on mitä parhain. Tavallisesti banderolleissa kannattaa käyttää kangasvärejä.

Kankaan pingottamiseen tarvittiin lujat kepit, jotka täytyi myös kuljettaa huomaamattomasti paikalle. Tähän tarkoitukseen hankittiin kahdeksan metriä pitkät teleskooppivavat, joiden alimmat viisi metriä otettiin mielenosoituskäyttöön. Myöhemmin Rauhanpiipun entinen sihteeri kokeili vapaa myös sen alkuperäiseen käyttötarkoitukseen, mutta kahdeksanmetrisellä teleskoopilla oli hieman hankala onkia ja tuntemattomaksi jäänyt kala söi kokeeseen käytetyn madon.

Lakanoita ei liitetty toisiinsa ja niiden päihin tehtiin kumat vapoja varten. Ompelukoneen puutteessa käytettiin nitoojaa. Kirjainten onttoihin kohtiin tehtiin tuuliaukot ja muutama ylimääräinen aukko leikattiin myös tekstin ulkopuolelle. Kun banderolli nostettiin useiden metrien korkeuteen ja sen päällä lensi Rajavartiolaitoksen helikopteri, tuuliaukkojen tarpeellisuus huomattiin käsinkoskeltavalla tavalla. Varsinaiseen kiinnitykseen käytettiin hopeanharmaata ilmastointiteippiä, koska teleskooppivapa oli hyvin liukas.

Poliisin hajoitettua mielenosoituksen suurella vai-

Puolustusvoimain lippujuhjana ja marsalkka Mannerheimin syntymäpäivänä. YK on puolestaan julistanut päivän hyökkäyksen uhriksi jou tuneiden lasten muistopäiväksi, mitä rauhanlii ke haluaisikin nostaa esiin.

Keskiviikkona järjestettiin suuri mielenosoitus Palestiinan 35 vuotta kestänyttä miehitystä vastaan ja torstaina oli siis vuorossa Ilma-vaiva. Perjantaina juhlittiin Rauhanasemalla Aseistakieltäytyjäliiton bileissä ja Lauantaina Ruokaa ei aseita –ryhmä jakoi kasvismuonaa Vuosaaressa. Rauhanharjoitus päättyi Helsingissä sunnuntaina 9. kesäkuuta, jolloin armeija siirtyi harjoittelemaan Keski-Pohjanmaalle. Sotaharjoituksen loppumisen kunniaksi pasifistit rakensivat kukista rauhanmerkin Mannerheimin patsaalle.

Kalle Kallio

valla tehty banderolli oli jäädä militaristien sotasaliiksi, mutta se onnistuttiin pelastamaan. Mikäli Suomen turvallisuuspoliittinen ilmasto ei ota kahdessa vuodessa lauhtuakseen, voidaan banderolli virittää seuraavan kerran kesällä 2004, jolloin merivoimat leikkii sotaa.

Armeija rikkoiperustuslakia

Puhdas Ilma 2002- rauhanharjoituksen yhteydessä järjestettiin banderollitempaus Mäntymäen kentälle, jossa puolustusvoimat esittäytyi kaupunkilaisille. Esiintymislavan taakse levitetty oranssi banderolli ei kuitenkaan miellyttänyt armeijaa, sillä se kritisoi sotaharjoitukseen uponneiden varojen käyttöä. Mielenosoittajien poistamisessa puolustusvoimat rikkoivat paitsi omia varomääräyksiään myös perustuslaillista oikeutta sananvapauteen.

Banderollitempaus oli täysin laillinen, sillä kokoontumislain mukaan yksittäisten henkilöiden mielenilmauksia ei tarvitse etukäteen ilmoittaa poliisille. Myös sotilaspoliisi oli voimaton, sillä banderolli oli levitetty puolustusvoimien itselleen rajaaman alueen ulkopuolelle. Museokelpoisella karnevaalitykillä ammuskelun vuoksi puolustusvoimat päättivät repäistä baretistaan mielenosoittajien valtaamalle alueelle ulottuvan vaara-alueen. Puolustusvoimien tiedotusosaston mukaan kaikki ammunnat lukuunottamatta armeijan omilla ampumaradoilla tehtäviä kevyitä ammuksia on kuitenkin ilmoitettava etukäteen. Myös vaara-alue tulee rajata, Mäntymäelle repäisty vaaravyöhyke ulottui yhden sotilaspoliisin mukaan ajotielle, toisen mukaan pöpelikköön. On siis syytä epäillä, ettei vaara-alueen heittäminen tarkoituksena ollut todellinen turvallisuuden riittävä takaaminen vaan pikemminkin aktivistien poistaminen päälavan takaa.

Puolustusvoimat syyllistyivät paitsi omien varomääräystensä myös perustuslain rikkomiseen. Vaara-alueella ei voi julistaa ainoastaan kriittisten tunnusten poistamiseksi yleiseltä kaupunkialueelta. Tapahtuneesta onkin tehty kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle, joka valvoo viranomaisten, virkamiesten ja muiden julkista tehtävää hoitavien tekemisten laillisuutta ja perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista.

HK Saastamoinen

Eu tekemässä anarkisteista ja aktivisteista “terroristeja”

Jokainen meistä on voinut käytännössä seurata, miten hallitusta vastustavia ihmisiä on ympäri maailmaa julistettu “terroristeiksi” “terrorismin vastaisen sodan” varjolla. Näin on syyskuun 11. päivän jälkeen tapahtunut niin Kiinassa, Myanmarissa, Venäjällä, Puolassa, Turkissa, Nigeriassa, Kolumbiassa, Yhdysvalloissa ja monissa, monissa muissa paikoissa. Länsi-Eurooppakaan ei ole poikkeus. Jo ennen WTC-iskuja Euroopan Unioni hyväksyi epämääräiset terroristien “auttamisen” ja “tukemisen” terroristien yhteiseen määrittelyyn. Tammikuussa 2001 Madridissa pidetyssä “Euroopan terrorismikonferenssissa” Espanjan sisäministeri Jaime Mayor Oreha julisti että “Terrorismi ei ole vain ryhmä iskuja toteuttavia kommandoja, vaan projekti, joka yrittää juurruttaa itsensä yhteiskuntaan. Terrorismia vastaan taisteltaessa on siksi välttämätöntä taistella myös niitä yhteiskunnallisia, taloudellisia, poliittisia ja myös kommunikatiivisia rakenteita vastaan, jotka tukevat ja ravitsevat terrorismia”. Tällä hän ei suinkaan tarkoittanut niitä vallitsevan yhteiskunnan epäkohtia, jotka ovat synnyttäneet ja varmasti tulevat edelleen synnyttämään terrorismia, vaan laillisia poliittisia järjestöjä, radioasemia, lehtiä jne. jotka ajavat yhteiskunnallisia muutoksia. Viimeisten neljän vuoden aikana Espanjassa onkin kielletty monia järjestöjä, lehtiä ja radioasemia sisäministeriön määräyksellä, ilman että yhtäkään näistä kielloista on asetettu oikeuslaitoksen käsiteltäväksi.

Ja aivan kuten hallitukset kaikkialla, myös EU on nyt Espanjan puheenjohtajakaudella (so. vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla) ryhtynyt vääntämään perinteisiä sisäpoliittisia ongel-

miaan uuteen “terrorismin vastaisen sodan” kontekstiin toisinajattelun tehokkaammaksi tukahduttamiseksi.

Espanjan ehdotus

Helmikuussa 2002 Espanja teki EU:n puheenjohtajamaan ominaisuudessa “Euroopan terrorismivaliokunnalle” aloitteen, jonka mukaan ns. globalisaation vastaiset aktivistit (harhaanjohtava termi, jota paremmin sopisi esim. uusliberalismin vastaiset aktivistit) määriteltäisiin terroristeiksi. Espanjan hallituksen mukaan EU:n jäsenvaltiot ovat havainneet “erilaisissa Euroopan Unionin huippukokouksissa ja muissa kansainvälisten organisaatioiden kokouksissa asteittaisen kasvun väkivallassa ja rikollisessa vahingonteossa, jota johtavat radikaalit ääri-ryhmät, selkeästi terrorisoiden yhteiskuntaa”. Nämä “terroristit” ovat aloitteen mukaan “löyhä verkosto, joka toimii erilaisten peitejärjestöjen suojissa. Näillä järjestöillä tarkoitamme organisaatioita, jotka laillista statustaan hyväksikäyttäen *auttavat ja tukevat* terroristiryhmien tavoitteiden saavuttamista”. Toisin sanoen aloitteen mukaan olisi mahdollista kieltää “terroristijärjestöinä” mm. sellaisia organisaatioita kuin Ruotsin SAC ja muut EU-maiden alueella toimivat syndikalistiset ammattiliitot, Suomessa Kehitysyhteistyön palvelukeskus (ja sitä kautta varmaan myöskin Kirkon ulkomaanapu), Metalliliiton ammattiosasto 49, Vihreät nuoret ja opiskelijat (eli hallituspuolueen nuorisjärjestö) ja ties mitä kaikkea. “Terroristiryhmien tavoitteiden saavuttamisen auttamiseksi ja tukemiseksi” kun voidaan aloitteessa otetun näkökulman mukaan määritellä mikä tahansa jottenkin EU-huippukokousten “ja muiden tapahtumien” vastatapahtumien järjestämiseen liittyvä moraalinen tai aineellinen tuki.

Aloitteessa ehdotetaan EU:n terrorismitapauksiin sovellettavan jäsenmaiden välisen informaationvaihdon soveltamista EU-huippukokousten ja muiden kansainvälisten organisaatioiden kokousten vastatapahtumien järjestäjiin. “Tämä tarjoaisi erittäin käyttökelpoisen välineen pyrittäessä ehkäisemään ja, mikäli tarpeellista,

ottamaan syytetoimien kohteeksi, väkivaltaista urbaania nuorisoradikalismia, jota terroristiryhmät käyttävät kasvavassa määrin välikappaleena rikollisten päämääriensä saavuttamiseksi”

Europolin tilanneraportti

EU:n yhteinen poliisiorganisaatio, Europol on samoilla linjoilla Espanjan aloitteen kanssa. Europolin johtaja, Jürgen Storbeck sanoi elokuussa 2001 erään saksalaislehden haastattelussa, että ns. Musta blokki voidaan nähdä ”terroristisena tai esi-terroristisena ryhmänä”.

Europolin tuore vuosikatsaus terroristitoiminnasta Euroopassa vuonna 2001 on luonut Al-Qaida -verkoston ja separatistiryhmien rinnalle kaksi uutta kategoriaa: ”ekoterrorismi” ja ”anarkistiterrorismi”. Kreikan, Italian, Espanjan ja Portugalin hallitukset ehdottivat Europolin terrorisminvastaisessa seminaarissa helmikuussa 2001 ”anarkistista terrorismia” käsittelevän tutkimusryhmän perustamista, mihin myös suostuttiin. Statewatch-lehden mukaan vaikuttaa myös siltä, että Europol on Genovan tapahtumien jälkeen perustanut erityisen ”analyysi-arkiston” ”anarkistiterrorismista”.

”Ekoterrorismista” raportti ei anna ainutkukaan esimerkitapausta, toteaa vain, että ”radikaalit ympäristö- ja eläinoikeusliikkeet ovat toteuttaneet rajoitettuja kampanjoita, jotka ovat kuitenkin aiheuttaneet huomattavia aineellisia vahinkoja”. Eli Suomeksi sanottuna turkisliikkeiden ikkunoiden rikkomiset on rinnastettu tuhansien ihmisten tappamiseen.

Anarkistiosuutensa raportti aloittaa väittämällä, että vuoden ”2001 jälkimmäisellä puoliskolla on Unionin eteläisissä osissa tapahtunut useita anarkistisia terroritekoja sateenkaarijärjestö ”International Solidarityn” nimen alla”, ja että nämä ”saattavat olla ensimmäisiä merkkejä vasemmistoterrorismin henkiinheräämisestä”. Raportissa myös ilmoitetaan että näiden tapausten ”laaja käsittely pohjois-eurooppalaisilla internetsivuilla saattaa herättää henkiin anarkistisia ja ääri vasemmistolaisia terroristiryhmiä, joille etelän tapaukset toimivat

innoittajina”.

Kaikki raportin antamat esimerkitapaukset ”anarkistisesta terrorismista” ovat Italiasta. Ne koostuvat pommi-iskusta Venetsian oikeustaloon, toisesta Lega Nordin toimistoon, kolmannelta Agrigentolaista katedraalia vastaan, neljännessä Catanzaron kaupungintaloon, viidennestä ”Roomassa sijaitsevaan rakennukseen, jonka tiloissa toimii kaksi kansalaisjärjestöä” sekä entisen Fiatin Torinon toimiston edustalta löytyneestä räjähteestä. Statewatch-lehti on raporttia käsittelevässä artikkelissaan asettanut nämä esimerkit vähintäänkin kyseenalaiseen valoon.

G-8 kokouksen jälkeen tapahtuneen Venetsian pommi-iskun tutkimukset ovat edelleen kesken. Alun perin viranomaiset syyttivät iskusta anarkisteja, mutta tutkintotuomari on sittemmin pidättänyt 26-vuotiaan äärioikeistolaisen iskusta epäiltynä. Myös toinen jutun epäilty on äärioikeistolainen. Myös muut ”anarkistien terroriteoiksi” luokitellut pommi-iskut ovat edelleen selvittämättä. Lega Nordin toimiston edessä tapahtuneen räjähdyskysuhteen jutun tutkijat ovat koko ajan todenneet että isku voi aivan yhtä hyvin olla järjestäytyneen rikollisuuden kuin jonkin poliittisen ryhmän työtä.

Raportissa väitetään myös poliisin pidättäneen vuonna 2001 kuusikymmentä Solidarieta Internazionaliä jäsentä epäiltynä terrori-iskujen valmistelusta Milanon katedraalia ja muita milanolaisia kohteita vastaan. Todellisuudessa asia, josta epäiltynä mainitut 60 henkeä pidätettiin oli kolme räjähtämätöntä pommia eri puolilla Milanoa (yksi Milanon katedraalissa) vuosina 1999-2000. Kaikki pidätetyt on vapautettu (ollen kuitenkin edelleen tutkimusten kohteena).

Kuten Statewatchin artikkelissa todetaan, Italiassa on vahvat perinteet äärioikeiston terrori-iskujen pistämisestä anarkistien piikkiin. Vuonna 1969 Milanossa räjähti pommi, tappaen 16 ihmistä. Poliisi pidatti iskusta epäiltynä kaksi anarkistia, Giuseppe Pinellin ja Pietro Valpredan. Pinelli ”hyppäsi” ikkunasta ulos kuulustelujen aikana, Valpreda vietti kolme vuotta vankilassa. Vuonna 2001 viimein tuomittiin iskun todelliset tekijät (joiden syyllisyys oli ollut

julkinen salaisuus jo lähes alusta lähtien), kolme äärioikeistolaista, joilla epäillään olleen yhteyksiä Italian salaiseen palveluun (SIFAR). Vuonna 1973 räjähti Milanon poliisiaseman ulkopuolella neljä ihmistä surmannut pommi, josta myöskin syytettiin anarkisteja. Maaliskuussa 2000 iskusta tuomittiin Gianofranco Bertoli, joka väitti olevansa anarkisti, mutta jonka oikeus toteasi olleen todellisuudessa SIFAR:in työntekijä ja myös omanneen yhteyksiä äärioikeistolaisiin ryhmiin.

22.9.1998 räjähti Milanossa Guardia di Finanza toimiston edessä pommi, ja 21.4.1999 löytyi Bocconin yliopiston edustalta räjähtämätön pommi. Viimeksi mainittuun ilmoitettiin syylliseksi entuudestaan täysin tuntematon "antifasistinen ryhmä", Nuclei di Guerriglia Antirazzista. Helmikuussa 2001 tuomittiin Italian armeijan tiedustelupalvelun (SISMI) yhteyshenkilö Luca Giannasi kahdeksan kuukauden vankeuteen räjähdysaineiden hallusapidosta. Hänet kuitenkin vapautettiin syyteistä kahden edellä mainitun pommi-iskun suunnittelusta ja toteutuksesta. Giannasin aseiden salakuljetuksesta pidätetty kaveri, Giuseppe Fregosi, oli kuulusteluissa sanonut toimittaneensa Giannasille räjähteitä, joita tämä oli kertonut tarvitsevansa pommi-iskujen toteuttamiseen. Giannasin väitetään syöttäneen SISMI:lle informaatiota, jonka mukaan Milanon anarkistit tulisivat tekemään pommi-iskun vuoden 1998 kesäkuun ja syyskuun välisenä aikana. Bertolia ei tuomittu pommi-iskuista, koska Fregosi kieltäytyi lopulta todistamasta oikeudessa.

Kiintoisaa onkin, että Europolin terrorismi-raportissa ei mainittu sanallakaan Italian äärioikeistolaista terrorismia, vaikka tähän olisi ollut vähintään yhtä hyvät perusteet kuin "anarkistisen terrorismin" sisällyttämiseen. 22.12.2000 tunnettu äärioikeistolainen, Andrea Insabato jäi kiinni itse teosta yrittäessään räjäyttää roomalaisen Il Manifesto -kommunistilehden toimitukseen. Hänet tuomittiin helmikuussa 2001 kahdeksitoista vuodeksi vankeuteen (Europolin raportissa on mainittu myös vuoden 2001 aikana tehdyt pidätykset ja tuomiot sen valitsemissa terrorismikategorioissa). Vuonna

2001 tehtiin pommi-isku Vastarintaliikkeen museota vastaan, samaan aikaan kun museossa esitettiin dokumenttia natsijohtaja Adolf Eichmanin sotarikoksista. "Italian äärioikeiston pommi-iskujen rajaaminen raportin ulkopuolelle - puhumattakaan maahanmuuttajia vastaan kohdistetuista väkivaltaisista ja murhanhimoisista hyökkäyksistä monissa EU-maissa - antaa ymmärtää että "anarkistisen terrorismin" ja "ekoterrorismin" sisällyttäminen tähän EU:n tilanneraporttiin tähtää radikaalin vasemmiston kriminalisointiin ja terrorismin käsitteen laajentamiseen" toteaa Statewatchin päätoimittaja Tony Bunyan loppukaneetissaan Europolin terrorismiraportista.

Aik. julk. Kapinatyöläinen #31

Lähteitä

Jelle Van Buuren: EU-Presidency: Anti-Globalisation Activists are Terrorists. Telepolis - magazin der netzkultur. 8.2.2002
<http://www.heise.de/tp/english/inhalt/te/11793/1.html>

Council of the European Union, Brussels 29 January 2002. Presentation for a Presidency initiative for the introduction of a standard form for exchanging information on terrorist incidents. From Presidency to Working Party on Terrorism.
http://www.telepolis.de/english/inhalt/te/11793/11793_1.pdf

Statewatch News Online 25.2.2002: Anarchists to be targeted as "terrorists" alongside Al Qaeda
<http://www.statewatch.org/news/2002/feb/10anarch.htm>

Council of the European Union, Brussels 31 January 2002. Terrorist activity in the European Union: situation and trends. From Article 36 Committee to COREPER/Council.
<http://www.statewatch.org/news/2002/feb/ter05759.pdf>

Vuonna 2000 ilmestyi Olli Selkimon (1963-1990) kootut kirjoitukset kolminiteisessä *Valtaa äänille* -julkaisusarjassa. Selkimo oli Rauhanpiipun perustajajäsen ja puheenjohtaja järjestön alkuvuosina. Julkaisemme tässä lehdessä Selkimon kirjoituksen, joka alunperin julkaistiin Rauhanpiippu-lehden numerossa 1/88.

Valtaa äänille on Olli Selkimon isän Kari Selkimon toimittama. Kirja on saatavilla Reilun Kaupan Tähti -myymälän kulttipisteessä, Hämeen-tie 48, 00500 Helsinki ja lisäksi Voima-lehden toimituksessa, samassa käyntiosoitteessa, päätoimittaja Peik Johanssonilla (peik.johansson @voimakustannus.fi).

Tiedettä sodasta

Tiede pyrkii tutkimaan kaikkea. Se pyrkii myös olemaan objektiivista ja saattamaan tutkimustuloksensa vapaasti käytettäväksi. Eri viranomaiset kuitenkin pyrkivät usein rajoittamaan sen tulosten julkisuutta ja valvomaan niiden käyttöä. Erityisesti näin on soveltavan tutkimuksen kohdalla, kun sovellutusten nähdään liittyvän poliittisiin tarkoituseriin.

Räikein esimerkki nykyisestä soveltavasta tieteestä, jota viranomaiset yrittävät salata, on ydinaseteknologia. Sen käyttö rajoittuu sodankäyntiin. Ydinaseiden tieteellinen tausta on fyysikassa, jonka primääri tarkoitus ei tietenkään ole sodan tukeminen. Mutta kun fysiikan tuloksia on helppo soveltaa sodankäyntiin, olisi miltei koko fysiikan harjoittaminen lopetettava, jotta se ei näin seuraustensa tähden menettäisi mainettaan.

Tutkimuksen omaehtoinen lopettaminen olisi kuitenkin vastoin tieteen luonnetta. Sen jatkaminen painostettuna ei ole. Ja niinpä ensimmäisen atomipommin valmistusta johtanut Robert Oppenheimer on paradoksaalisesti joutunut maailmanhistorian pahamaineisimpien henkilöiden joukkoon. Hän oli syytön sikäli, että atomipommi olisi joka tapauksessa valmistettu. Syyllisiä olivat ne, jotka hänen tutkimustuloksiaan halusivat ja käyttivät.

Tämänkaltaisen tieteen väärinkäyttö ei sentään ratkaisevasti pienennä sen mainetta,

koska tiede ei pysty olemaan autonominen, irrallaan poliittisista realiteeteista. Vakavampi uhka tieteen maineelle ovatkin ns. sotatieteet, jotka ovat soveltavan tieteen itsenäisiä aloja.

Sotatieteisiin luetaan mm. sotahistoria, sotalaitosoppi, aseoppi, linnoitusoppi, sotilasmaantiede, strategia ja taktiikka. Kaikkien näiden pohjana on jokin varsinainen tieteenala, jota on ryhdytty soveltamaan yksinomaan sodankäyntitarkoituksiin. Huolimatta tieteelle vieraasta tarkoituksesta niiden menetit ovat täysin tieteellisiä. Ja vaikka niiden harjoitus on korostetusti poliittisessa valvonnassa, niillä on kuitenkin tutkimustraditionsa, jotka liittyvät tieteen kokonaisuuteen. Eittämättä tiede siis palvelee sodankäyntiä.

Sotatieteet kuuluvat kuitenkin nimenomaan soveltavaan tieteeseen. Samoin kuin ydinaseteknologia ne ovat tiedettä sotaa varten, eivät sodasta. Niinpä ne eivät adekvaatisti täytä objektiivisuuden kriteeriä eli suhtaudu tutkimuskohteeseensa nimenomaan kohteena. Aitoo "sotatiedettä", sodan tieteellistä tutkimusta ei ole olemassa.

Tiede kyllä tutkii myös sotaa ja sodankäyntiä objekteina, mutta ei sinänsä, erillään kontekstista. Sota on näet ihmisen oma luomus, kulttuuri-ilmiö, joka aina liittyy sosiaaliin ja poliittisiin konteksteihin. Näin se yhtyy useimpien kulttuuritieteiden tutkimusohjelmiin. Etenkin historia, juridiikka, sosiologia ja politologia joutuvat välttämättä käsittelemään myös sotaa. Mutta yksikään niistä ei kykene tämän ilmiön eristämiseen, sodan ja sodankäynnin olemuksen selvittämiseen.

Kaikkien sotaa tutkivien tieteiden kohteista on sota lopultakin vain yksi ja usein marginaalinen. Ja sodan tutkiminen kokonaisuutena kaikkine syineen ja seurauksineen vaatii useiden tieteenalojen yhdistämistä.

Vain antropologia voi tutkia sotaa sen elementaarisissa muodoissa: sosiaalisten ryhmien, ei vielä valtioiden välisenä. Antropologiassa sota määntelläänkin yleensä juuri ryhmien väliseksi aseelliseksi konfliktiksi. Eräs tyydyttävimmistä on Margaret Meadin määrittely, jossa sodan ehdoiksi aseellisen ryhmäkonfliktin lisäksi asetetaan ryhmien organisoituniinen ja yhteinen

konfliktin legitimointi sekä sosiaalinen sanktio, joka erottaa sodassa tappamisen murhasta. Itse asiassa samat ehdot pätevät *mutatis mutandis* sekä ”primitiiviseen” että ”nykyaikaiseen”, länsimaiseen sotaan.

Kun sotaa länsimaisissa yhteiskunnissa on yleisesti pidetty vain politiikan äärimmäisenä jatkeena, on sille antropologien tutkimassa yhteisöissä löydettävissä runsaasti sekä syitä että funktionaalisia seurauksia. Eräs suosituimmista selityksistä on, että sodankäynti on yksinkertaisesti keino tiettyjen päämäärien saavuttamiseksi. Yleisimmin todettuja päämääriä ovat verikosto, orjien, vankien tai naisten hankinta, uskonnollisten velvoitusten täyttäminen ja sosiaalisen arvovallan kasvattaminen.

Lähellä tätä teleologista selitystä ovat strukturaaliset ja ekologiset. Ulkoinen sodankäynti voi olla tärkeää yhteisen sisäisen integraation säilyttämiseksi. Toisaalta sodan seurauksena on usein yhteisön struktuurin muuttuminen, jota on ehkä tavoiteltukin. Sodan voittajat voivat saada hävinneistä yhteisölleen uuden alaluokan ja sodassa hankittu prestiisi puolestaan saattaa kohottaa soturit yläluokaksi.

Erot yhteisöjen sotilaallisessa valmiudessa voivat sekä aiheuttaa konfliktin puhkeamisen että konfliktitilanteessa ratkaista yhteisöjen ja sen kulttuurin säilymisen. Sotaorganisaation ylläpitäminen voi täten olla yhteisölle elintärkeää ja sen kehittyneisyys puolestaan heijastuu yhteisön poliittisessa jäsenyntyisyydessä. Cross-cultural -tutkimuksissa on kuitenkin todettu, että yhteisön sotilaallisten ja poliittisten struktuurien kehitys — etenkin sentralisaatio — voi samalla lisätä sen riskiä ajautua sotaan.

Yhteisön sisäiset aggressiot pyritään usein purkamaan ulkoiseen aggressioon eli sotaan. Tämä sisäisen integraation vahvistus samoin kuin strukturaaliset muutokset voivat myös lisätä yhteisön ekologista adaptaatiota. Nykyisin on enemmän kannatusta kuitenkin saanut puhtaasti ekologinen selitys, jossa sodankäynnin katsotaan tasoittavan taloudellisten resurssien jakoa ja tehostavan niiden käyttöä.

Sodan biologistisia ja psykologistisia selityksiä ovat kannattaneet vain harvat antropologit. Alati tärkeä on sen sijaan kulttuuri-

evolutionistinen näkemys, jonka mukaan yhteisön sodankäynti muuttuu sen sosiopoliittisen kehityksen myötä. Kun pienten ryhmien ja heimojen sotia determinoivat lähinnä sosiaaliset suhteet ja uskonto, tulevat taloudelliset tekijät keskeisiksi yhteisöjen kasvaessa ja valtioiden muodostuessa. Kansallisvaltioissa talouttakin tärkeämpi sodan determinantti on sitten politiikka.

Ryhmien kehittyessä valtioiksi muuttuvat sodat myös totaalidemiksi ja niiden tuhoisuus lisääntyy. Yhteisön differentiaatio jättää sodasta päättämisen yhä harvemmille ja korostaa poliittista valtidimensiota sodankäynnissä. Sodan totalistuminen puolestaan vahvistaa dialektisesti valtiollista organisaatiota. Ja sodat laajenevat kansallisvaltiosodista maailmansodiksi. — Mutta tässä vaiheessa on antropologian kompetenssi jo loppunut.

Rauhaa ei antropologisissa konstruktioissa juuri ole huomioitu. Mutta eipä sitä ole tarpeen tutkia missään tieteessä, jos tutkitaan sotaa — ja erityisesti päinvastoin. Positiivinen rauha kaikkien yhteisöjen primääritilana sisältyy kaikkeen yhteisön tutkimukseen, kun vain sota sulkeistetaan. Negatiivista rauhaa eli sodan puuttumista voi puolestaan tutkia yksinkertaisesti sodan negaationa.

Rauha positiivisesti ymmärrettynä on käsitteellisesti täysin erillään sodasta. Negatiivinen rauha ja sota sen sijaan edellyttävät toisinaan ja yksin kumpikin niistä on käsitteellisesti vain mieletön. Kysymys siitä, onko jompikumpi *de facto* mieletön kuuluu taas eri kategoriaan. Ja siihen ei mikään tiede voi vastata.

Antropologiset tiedot ovat Keith F. Otterbeinin artikkelista ”The Anthropology of War” (John J. Honigsmann (ed.), *Handbook of Social and Cultural Anthropology*. Rand McNally, Chicago 1973. S. 923–958.), johon sisältyy myös kohtuullinen bibliografia.

Olli Selkimo

Artikkeli on teoksesta Olli Selkimo, *Valtaa äänille I*, toim. Kari Selkimo. Julkaisemiseen on kirjan toimittajan lupa.

Syksyn 2002 tapahtumia

Bongaa Rauhanpiippu Yliopiston Uusien illoissa 25. ja 26.9.!

Syys-lokakuu

Jo viidennellä vuosikymmenellä järjestetty kutsuntakampanja järjestetään taas syksyllä 2002. Kampanjan tarkoitus on antaa asevelvollisuusikään tuleville nuorille miehille tietoa armeijan käymisen vaihtoehtoista - viranomaiset kun eivät edelleenkään tiedota aseistakieltäytymisestä riittävästi, vaikka säädösten mukaan pitäisi. Informaatiovajetta paikataan jakamalla siviilipalveluksesta ja totaaliikieltäytymisestä kertovia lentolehtisiä kutsuntapaikkojen edessä. Kampanja järjestetään kaikilla paikkakunnilla, joilta löytyy kiinnostuneita vapaaehtoisia sitä toteuttamaan. Pääkaupunkiseudun kutsunnat ovat 3.9.-25.10. Ilmoittaudu vapaaehtoiseksi Aseistakieltäytyjäliittoon, p. 09-140 427! Lisätietoja www.aseistakieltaytyjaliitto.fi.

27.9.

Rauhanpiipun oma uusien ilta kello 18 alkaen konttorillamme, Mannerheimintie 5 B, 5.krs. Kaikki toiminnastamme kiinnostuneet ovat tervetulleita! Tilaisuudessa on juomatarjoilu.

30.9.

Kansainvälinen toimintapäivä Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta kansainväliselle lehdistölle tietonsa 1986 paljastaneen entisen ydinteknikko Mordechai Vanunun puolesta.
www.aseistakieltaytyjaliitto.fi/vanunu

5.10.

Bomspotting IV Naton Kleine Brogelin ydinasetukikohdassa Belgiassa. Joukkomittaista väkivallatonta kansalaistottelemattomuutta ydinaseita vastaan. AKL järjestää yhdessä monien muiden ydinaseidenvastustajien kanssa bussimatkan 30.9.-9.10. hintaan 130 euroa (AKL:n jäsenille 120 euroa) sis. majoituksen. Ilmoittaudu pikaisesti AKL:oon! Lisätietoa www.motherearth.org, www.aseistakieltaytyjaliitto.fi, www.aseistakieltaytyjaliitto.fi/st-lehti/st202w2.html ja p. 09-140427/AKL.

24.10.

Aseistakieltäytyjäliiton tukikonsertti Gloriassa (pikkuroba 12). Luvassa räpätysosastoa ja muuta rytmikästä.

6.12.

Rauhanpiipun perinteikkäät Itsarifestarit järjestetään kolmannentoista kerran! Mainiota musiikkia ja railakasta juhlintaa vastapainoksi jäykän isänmaalliselle ahdasmielisyydelle. Tarkemmat tiedot julkaistaan syksyn aikana.

Rauhanjärjestöjen yhteystietoja

Rauhanaseman osoite on
Veturitori 3
00520 Helsinki

Aseistakieltäytyjäliitto

Rauhanasema
puh. 09 140 427 (päivystys ark. 11-17)
akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi
www.aseistakieltaytyjaliitto.fi
sähköpostilista akl-lista@kaapeli.fi

Sadankomitea

Rauhanasema
puh. 09 141 336
fax. 09 147 297
mkantola@kaapeli.fi
<http://www.kaapeli.fi/sadankomitea>

Helsingin Sadankomitea

c/o Sadankomitea

Suomen Rauhanpuolustajat

Hämeentie 48
00500 Helsinki
puh. 09 7732 499
fax 09 7732 328
pulut@rauhanpuolustajat.fi
www.rauhanpuolustajat.fi

b ä n d e j ä   r a u h a a   r a k k a u t t a

**Rauhanpiipun
legendaariset
Itsarifestarit
Gloriassa
6.12.2002**

b ä n d e j ä   r a u h a a   r a k k a u t t a